

Psikoloji

E-mail Aptallaştırıyor mu?

Kötü haber: Evet. İyi haber: Geçici olarak. HP firmasının İngiltere şubesi tarafından yürütülen bir araştırma, "infomani" denen e-posta, telefonla ya da bilgisayarla mesajlaş-

ma ya da chat düşkünlüğünün, insanların IQ düzeylerini geçici olarak etkilediğini ortaya koydu. Şirketin kendi çalışanları üzerinde yaptığı araştırma, çalışanların e-postalar, telefonlar ve öteki elektronik mesajlarla uğraşırken IQ derecelerinde ortalama 10 puanlık bir düşüş meydana geliyor. Bu oran, esrar içmenin ya da uykusuz geçen bir gecenin bilişsel kapasitede meydana getirdiği zayıflamaya göre daha

yüksek. Araştırmayı yürüten Londra Üniversitesi Psikiyatri Enstitüsü'nden Glenn Wilson, 1100 denek üzerinde yürütülen çalışmaların ortaya koyduğu bulguların, "gerçek ve son derece yaygın bir olguyu" açığa çıkardığını belirtiyor. Araştırmacıya göre elektronik haberleşme tutsaklarının normal IQ düzeylerine geri dönme süreleri açık değil.

Discover, Eylül 2005

Başarının Rengi

Son 40 yıldır İngiliz futbol liginin tepesindeki takımlar hangileri? Liverpool, Manchester United, Arsenal. Ortak Özellikleri? Kırmızı forma. Tesadüf mü? "Belki de değil" diyor futbol hayranı (ve Durham Üniversitesi evrim biyoloğu) Russell Hill. Meslektaşı Robert Barton'la birlikte 2004 Atina Olimpiyatları'nda sporculara rasgele kırmızı ya da mavi mayo verilen dört dövüş sporunu (boks, tae kwon do, serbest ve greko-romen güreş) izlemişler. Maçların %60'ını kırmızı mayolular kazanmış. Yani salt şansa açıklanabilecek orandan fazla. Kırmızı renk, takım sporlarında da birincilik tahtında. Euro 2004 Futbol Şampiyonası'nda beş takım, kırmızı forma giydikleri maçlarda, öteki renklere kıyasla ortalama 1 gol fazla atmışlar.

Sonuçlar, yalnızca erkek sporcular için geçerli. Hill, "Kırmızı giysiler, erkeklerde testosteron düzeylerini artırıyor olabilir, kırmızıya karşı oynayan rakiplerde azaltabilir, ya da her ikisini birden yapıyor olabilir" diyor. Hill ve Barton'un vardıkları bulgular, daha

önce kırmızının hayvan davranışları üzerindeki etkisiyle ilgili gözlemleri doğrular nitelikte. Bacaklarına kırmızı bir bant bağlanan erkek zebra ispinozlar, üstünlüklerini daha rahat kabul ettiriyorlar. Bir başka örnek de erkek mandrill maymunlarda görülüyor. Liderliğe yükselen bireyin yüzünde kırmızı çizgiler oluşuyor. Çizgiler, lider tahttan düştüğünde kayboluyor. İki araştırmacı, kırmızının kadın sporcular üzerindeki etkisi konusunda bir şey söylemeyip, bu-

nun için yeni araştırmalar gerektiğine işaret ediyorlar. Vurguladıkları bir başka nokta da, kırmızının her zaman altın madalyayı getirmeyeceği. "Yarışmanın sonucunu hâlâ beceri ve çalışma belirliyor" diyorlar.

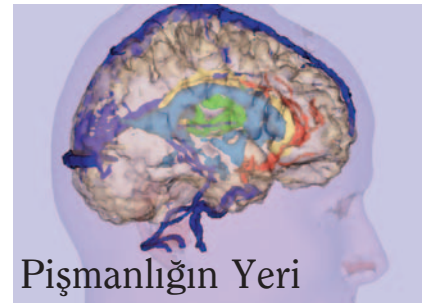
Discover, Ağustos 2005

Hayalin Sesi Erkek

Cinsiyetleri ne olursa olsun, şizofreni hastalarının duyduğu hayali seslerin %70'inin erkek sesi olduğu bir süredir bilinmekteydi. Şimdiye İngiliz araştırmacılar, bu tercihin nedenini bulmuş görünüyorlar: Kadın sesinin beyin tarafından kolayca üretilemeyecek kadar karmaşık olması.

Sheffield Üniversitesi'nden psikiyatr Michael Hunter yönetimindeki araştırmacılar, 12 erkek deneye erkek ve kadın sesleri dinletirken beyinlerini görüntülemişler. Kadın seslerinin, işitme korteksini daha çok etkinleştirdiği gözlenmiş. Hunter'a göre neden, kadınların daha kısa olan ses tellerinin daha karmaşık bir dizi ses frekansı üretmesi. Erkek seslerininse, "beynin gözü"nü (beynin gerisindeki görme korteksinin bir bölümü) etkinleştirdiği gözlenmiş. Olası neden, erkeklerin işittikleri sesleri kendi sesleriyle karşılaştırıyor olmaları. Ekip şimdi aynı deneyleri kadın deneklerle sürdürüyor. Araştırmacılar, hayali seslerin beyni gerçek seslerle aynı biçimde etkilediğinin ortaya çıkması halinde, hangi ses türünün hangi bölgeyi etkinleştirdiği bilgisinin şizofrenide karşılaşılan kontrolsüz beyin etkinliğini ortadan kaldıracak "hedef bölgeye odaklı" ilaç tedavilerine olanak sağlayacağını belirtiyorlar.

Science, 29 Temmuz 2005

Pişmanlığın Yeri

Pişmanlığın beynin medial orbitofrontal korteks denediği bölgede olduğu bulundu. Raymond Dolan ve Angela Sirigu adlı araştırmacılar, 15 deneye biri daha riskli ama daha bol getirili olan iki kumar seçeneği sunmuşlar. "Az riskliyi seçenlere, 'ötekini seçseydiniz kazanacaktınız' dediğinde, sözü geçen bölgenin etkinleştirdiği gözlenmiş. Etkinleşme, deneklerin daha sonra yaptıkları seçimlerin öncesinde de görülmüş. Anlamı, bölgenin pişmanlık beklentisinde de rol oynadığı.

Nature, 11 Ağustos 2005

